

BOER EN BEDROG

(Boerenbedrog)

Musical

door

RUUD VAN LING

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.

(Grimas Theatergrime verkoop)

Tel: 072 - 5 11 24 07

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **BOER EN BEDROG - BOERENBEDROG** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **RUUD VAN LING** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2001 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **14** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

PIET TOLMAN - boer

EVA TOLMAN - zijn vrouw

EVERT TOLMAN - hun oudste kind, een zoon

LUCIE TOLMAN - hun oudste dochter

ELS TOLMAN - hun middelste dochter

DESIRE TOLMAN - hun jongste kind en jongste dochter

HENRIËTTE LANGELAAR - ambtenaar van de milieu-inspectie

GRAAT HAAKSTRA - bankmanager

COBA VAN TELLINGEN - een oude vrijgezelle boerin

DORA VAN TELLINGEN - haar zuster

JANNY SANTENAAR huisarts

GERARD ZWELLEVOORT - projectontwikkelaar

GERALIDINE DAALDER - campinggaste

LISA BEUKHOVEN campinggaste

DECOR:

Een wat sobere woonkeuken van een boerderij. Opkomst en afgang via de coulissen, geen deuren. Houten tafel met diverse stoelen. Telefoontoestel, transistorradio. Een hanglamp. Divers keukengerei, zoals koffiezetapparaat en gasfornuis.

Partituur is verkrijgbaar bij de Auteur.

EERSTE BEDRIJF

Als het doek op gaat zit Piet Tolman aan tafel mompelend te schrijven, zuchtend te rekenen met grote rekenmachine, schudt z'n hoofd van tijd tot tijd, gekleed in overal, eventueel een pet op. Op sokken: klompen staan buiten. Eva Tolman komt even later binnen, sjouwend met tassen en/of dozen, of met van die boodschappenkratten volgeladen met allerlei huishoudelijke boodschappen.

EVA: Hallo,... Gaat het?

PIET: (*mompelend, ziet haar amper*) Mmmmm, ja....

EVA: (*begint de boodschappen uit te pakken en in de verschillende keukenkastjes te zetten*) Je moet die auto toch echt eens nakijken, hoor Piet... Dat ding slaat om de haverklap af... Da's géén rijden zo...

PIET: (*doorrekenend, doorschrijvend*) Hij is ook al dik twaalf jaar oud.

EVA: (*lachend*) Ja, een oud beestje... 't Wordt zo langzamerhand wel eens tijd voor een nieuwe, vind je niet?

PIET: (*opkijkend*) Een nieuwe???

EVA: Nou ja, je weet best wat ik bedoel... Een andere dan... Bij Van Daalen heb ik een mooie station zien staan... Voor nog geen tienduizend.... En een jaar garantie...

PIET: (*grimmig*) Die garantie van Jan van Daalen ken ik... "Niet goed, geld weg"... Z'n vader was paardenhandelaar, die kon je ook niet vertrouwen...

EVA: Zit mensen toch niet altijd zo op hun afkomst te beschouwen... Wat hun vader was en zo... Jan van Daalen is een heel betrouwbare dealer... Het hele dorp komt er...

PIET: De appel valt nooit ver van de stam... Hier. (*reikt haar wat beschreven papieren aan*)

EVA: (*pakt de papieren aan*) Wat is dat?

PIET: Hoe we er voor staan. Weinig kans op een andere auto.

EVA: (*kijkt de papieren vluchtig door*) Hoe bedoel je?

PIET: We boeren gemiddeld zo'n drieduizend gulden per máánd achteruit... We verdienen geen stuiver, en de rekeningen blijven binnenkomen.

EVA: Zoveel? Hoe komt dat zo in ene?

PIET: Niet zo maar in ene... Het is al vier, vijf jaar aan de gang... Steeds denk je, er zal wel eens een eind aan komen, maar het lijkt wel of het ieder jaar beroerder gaat. Ik zie niets anders dan ondergelopen weilanden en verzopen akkers. Regen, regen,

regen. Wéér een oogst die bijna helemaal verrot is. En de prijzen zakken met de dag. Je wordt er simpel van.

EVA: *(een beetje geschrokken, maar wil de moed erin houden)* Kom kom... Is het zo erg? Ik bedoel: ook met ons? Ik dacht toch dat...

PIET: *(grimmig)* Het is bij ons net zo beroerd als bij de rest. Er zitten nog volop uien in de grond, we hebben nog wortelen staan... Je gaat tot je assen de bagger in. En als het je lukt je schuur toch vol te krijgen, vang je vier cent de kilo.

EVA: *(verbouwereerd)* Zo weinig maar?

PIET: Dertig stieren mest ik... Dikbillen. Een hopeloze zaak. Op iedere kilo leg ik een rijksdaalder toe.

EVA: *(verslagen)* Lieve hemel.

PIET: Het is niet anders.

EVA: *(opstandig)* Kom man, niet zo somber. We hebben wel voor heter vuren gestaan. Als je nou eens niet de bank ging praten...

PIET: *(cynisch)* Met die laaienlichter van een Haakstra, bedoel je? Die speelt mooi onder één hoedje met die Gerard Zwellevoort, die projectontwikkelaar... Dat kan ook bijna niet anders, want de vader van Haakstra...

EVA: Daar gáán we weer...

PIET: En wat die Zwellevoort betreft...

EVA: Ja Piet, ik weet het wel,

PIET: Het enige wat ze weten te zeggen is: Dan verkóóp je de boel toch?

EVA: Misschien niet eens zo'n rare gedachte.

PIET: De "Tolmanhoeve" verkopen? We boeren hier al meer dan honderd jaar! M'n opa, m'n vader,

EVA: En Evert vertikt het. Die wil geen boer worden.

PIET: Misschien één van de meiden... Misschien trouwt er één wél met een boer...

EVA: *(spottend)* Zet dat maar uit je hoofd... Onze kinderen zien "de boerderij" beslist niet zitten... Daar zal je ze hebben. *(Lucie, Els en Désiré op)*

TROUWEN MET EEN BOER

Trouwen met een boer? Laat naar je kijken!

Trouwen met een boer? Ik pas wel op!

Wat kun je met boeren nou bereiken?

Wie kiest er vrijwillig voor een strop.

Als het regent raakt het land verzopen.

Als het droog is stuift het je voorbij.

Laat die boerenzonen dus maar lopen,
trouwen met een boer is niets voor mij.

Altijd in de weer, het hele jaar door.
Van de vroege ochtend tot de nacht.
Vroeger was haast iedereen er klaar voor,
boeren waren rijk en hadden kracht.
Nu word je gemeden als een schooier.
Zelfs het slechte weer in onze schuld.
Stedenbouw! Dat maakt het landschap mooier!
Alles wordt met asfalt opgevuld.

Trouwen met een boer? Ach, wees toch wijzer!
Trouwen met een boer is reuze stom!
Niemand's handen breken nog het ijzer,
kom er in 2000 maar eens om.
Want de toekomst ligt bij internetten,
en niet in de stal of op het land.
Vergeet niet de computer uit te zetten!
Trouwen met een boer? Gebruik toch je verstand!

(ontspanning, lacherige sfeer)

PIET: *(verguld met z'n dochters)* Als het aan jullie lag, trouwden jullie nooit...

LUCIE: Vader, ik ben vijftientig en ik heb het bést naar m'n zin.
Leuk werk, aardige collega's, een goede verdienste, en ik amuseer me wel in m'n eentje. Als ik andere meiden van mijn leeftijd zie...
Getrouwd, kinderen, zorgen...

EVA: Toen ik vijftientig jaar was, was ik al vijf jaar met jullie vader getrouwd en hadden we al drie kinderen...

LUCIE: *(begrijpend, maar belerend)* Ja moeder, goed, maar dat was toch wél de vorige eeuw... Toen was dat nog zo! Da's nou toch allemaal anders... Je trouwt nou toch niet meer op je twintigste?

EVA: Ik heb er anders nog nooit één dag spijt van gehad.

ELS: U kende vader al van school... Het leek wel zowat vóórbestemd!
Samen op de kleuterschool, samen op de lagere school, samen op de landbouwschool...

LUCIE: Eigenlijk hebt u nooit écht een keus gehad!

PIET: Het klinkt alsof je moeder tot mij veroordeeld werd!

ELS: Eigenlijk wel, ja.

PIET: Je wordt bedankt. Dus je dacht dat ik een soort straf voor je moeder was?

DESIRE: Misschien, als moeder naar de grote stad had kunnen gaan, toen...

EVA: Ach kind... Er reed niet eens een bus...

ELS: Moeder, op foto's van vroeger zie je er bést goed uit. Je had best een ander kunnen krijgen.

EVA: Maar ik wilde helemaal geen andere!

LUCIE: Dat komt omdat u niet beter wist.

PIET: Hoor eens, blijven jullie zo?

EVA: Ik was twintig en jullie vader was vijftientig. We waren gek op elkaar en dat zijn we nog.

PIET: Zo is dat.

DESIRE: Jullie zijn schatten. We plagen jullie alleen maar. We zijn maar wat graag op de hoeve. Maar zelf een boerderij... Ik moet er niet aan denken.

PIET: (*droog*) 't Zal ook wel z'n langste tijd gehad hebben.

EVA: (*bekommerd*) Ach Piet... Val daar de meisjes nou niet mee lastig...

LUCIE: Hoezo "'t Zal z'n langste tijd wel gehad hebben"?

EVA: (*ontwijkend*) Ach... Laat nou maar...

PIET: 't Gaat niet goed.

ELS: (*bezorgd*) Je bent toch niet ziek?

EVA: Nee... Ach... Houd er nou maar over op...

PIET: Ik niet. Nóg niet. Maar het bedrijf wel.

EVA: (*bezwerend*) Zo ver is het nog lang niet.

DESIRE: Wat bedoel je nou toch...

EVA: Vader is bang dat hij de rekeningen niet meer kan betalen...

PIET: Vader kán binnenkort de rekeningen niet meer betalen... De rek is eruit, kinderen... De producten brengen bijna niets meer op, en de kosten stijgen. Daarbij mogen de boeren niets meer. Overal zijn regeltjes voor, en ambtenaren die die regeltjes controleren. Je bent overgeleverd aan de bank, en als die het niet meer vertrouwt, gaat de kraan dicht.

LUCIE: (*bezorgd tot haar moeder*) Is dat waar, mam?

EVA: (*vergoelijkend*) Ach, zo erg als jullie vader het schildert is het echt nog niet.. Maar je wordt er niet vrolijk van.

ELS: Hoe komt dat dan? We hadden toch altijd een goed lopend bedrijf?

PIET: Toen ik dertig jaar geleden het bedrijf van m'n vader overnam, zat er best toekomst in... Vijftig bunder goed land... Eén van de grootste veehouderijen van de omgeving... Maar toen begonnen de prijzen te kelderen. Er kwam allerlei regelgeving. Melkquotum, mestbeperking... Er zat nooit meer een kwartje tussen de

dubbeltjes. En de kosten stegen schrikbarend. In het begin is dat nog geen doodwond. Je hebt reserve, je denkt "Ik zing het wel uit". Toen kwamen de milieuactivisten... Eens raakt je reserve op. Dan ga je interen. En vooral de laatste vijf jaar zijn gruwelijk geweest. Het is gewoon op.

LUCIE: (*beduusd*) Gunst.

DESIRE: Zo erg?

ELS: Kunnen wij niets doen?

PIET: Lieve schat, ook jij kunt geen uien rooien op land dat onder water staat... Daarbij komt dat die uien nog geen cent waard zijn.

LUCIE: Wat een ellende. Maar kun je geen steun krijgen? Van de overheid, bedoel ik? Geld, subsidie, kwijtschelding van lasten...

PIET: Je moest eens weten wat ik niet aan formulieren heb ingevuld voor schadevergoedingen en wat niet al... Je krijgt amper antwoord van die pannelikers uit Den Haag... Soms een berichtje "dat de zaak in onderzoek is"... Maar geld... Ik heb nog geen stuiver gezien. En met mij nog vele anderen... Geen wonder dat er per dag zo'n tien boeren stoppen... 't Is gewoon niet vol te houden.

ELS: (*ferm*) Er is vast wel een oplossing. Ben je mal, zeg... De Tolmanhoeve gaat niet verloren...

LUCIE: (*geeft haar vader een zoen*) U moet niet zo zwaar op de hand zijn.

EVA: Wel ja... Laten we dit weekend nou niet laten bederven door allerlei vervelende gedachten... 'k Ben veel te blij dat jullie d'r allemaal weer eens zijn... Evert komt ook over uit Amsterdam.

DESIRE: En welke vriendin neemt ie deze keer mee?

EVA: Nee, 't is uit met z'n laatste... Hij is al weer een tijdje "Vrij Man"... Zouden jullie je niet een keertje op gaan frissen? Dan ga ik zo onderhand eens aan het eten beginnen.

PIET: Misschien hebben jullie gelijk... (*staat op*) Kom, ik ga de beesten eens voeren...

DESIRE: Ik trek even wat anders aan en dan zal ik u even helpen... (*Piet en Desire af*)

EVA: (*kijkt hen na*) Misschien... Desire had er altijd wel aardigheid in... Dat was misschien wel een goede boerin geworden ...

LUCIE: (*spottend*) Ja... Voor een paar dagen... Moeder, we hebben er nooit wat ingezien.... We hebben alleen maar gezien dat vader en u altijd werkten van 's morgens vroeg tot 's avonds laat... Desire is dolgelukkig in de verpleging, Els is met plezier stewardess en ik vind het heerlijk op kantoor in Amsterdam... En dat is de realiteit. Het was uw leven. Niet het onze.

EVA: Dat vader geen opvolger heeft, dat vindt hij ook helemaal niet leuk.

ELS: *(luchtig)* Dergelijke dingen kun je niet afdwingen... Ga je mee, Luus? Even naar onze kamer? En heb ik je al verteld dat... *(Lucie en Els geanimeerd babbelend af)*

EVA: *(mijmerend)* Dertig jaar... Goh.... Dertig jaar... We zijn dit jaar dertig jaar getrouwd... Alsof het gisteren was, m'n trouwdag... En ik kende Piet al... tien jaar? *(schiets in de lach)* Een betere... 'k Zou bij god niet weten wie dan... Piet... Er is er toch altijd maar één geweest...

DIE EERSTE KEER

'k Weet nog hoe we samen speelden,
onderweg of in de klas.
Dat we alles samen deelden,
of het de gewoonte was.
En als hij eens niet bij mij was,
vroegen ze mij: "Waar is Piet?"
Overal waren wij samen,
en dat hinderde mij niet.
Met z'n tweeën naar de dansles,
met z'n tweeën naar de kerk.
Met z'n tweeën in het koren,
met z'n tweeën aan het werk.
Ik zal vijftien jaar geweest zijn,
dat hij me kuste, zacht en teer.
'k Vond het prettig, 'k vond het heel fijn,
ik wilde wéér,
ik wilde méér.

Bij m'n vader en m'n moeder,
was hij als een kind in huis.
Hij hielp vader bij de koeien,
en ik wachtte op hem thuis.
Moeder zei me: Néém die jongen!
Je bent voor elkaar gemaakt!
Piet en Eva, altijd samen....
Nee, het is nooit uitgeraakt.
Met z'n tweeën kleren kopen,
met z'n tweeën in de stad.
Met z'n tweeën op vakantie,

met z'n tweeën in het bad.
Moeder hilde toen we trouwden,
't was van vreugde, 't deed geen zeer.
Er is geen dag die mij berouwde,
en als het over moest,
deed ik het wéér.

De huwelijksnacht was lief en teder,
maar natuurlijk en spontaan.
Niemand die ons wat vertelde,
het is altijd goed gegaan.
'k Was binnen twee maanden zwanger,
Pieter lachte en zei trots:
"Een jonge vader wacht niet langer!"
Piet had altijd wel iets vlots.
Met z'n tweeën naar de dokter,
en die lachte: "Dat gaat vlug".
Met z'n tweeën samen puffen,
want er was geen weg terug.
Dertig jaar is omgevlogen,
maar 't is waar wat ik beweer:
't allermooiste in m'n leven,
was die allereerste keer.

(Eva een beetje dromerig na haar solo af. Even later zoon Evert op. Type "yup". Een beetje druk en een beetje blasé. Zet z'n koffertje neer)

EVERT: *(om zich heen kijkend)* Hallo...! Volk! Ik ben er! *(Piet op)*

PIET: *(verstrooit en gehaast)* O, dag jongen... Fijn dat je er bent..
Maar ik moet nu eerst even de veearts bellen... Er is een stier niet
in orde... *(pakt de telefoon, draait of drukt een nummer)*

EVERT: Tjessis Pa, wat stink je.

PIET: *(verbaasd)* Vind je? Da's gewoon kuilgras, hoor, daar is niks
mis mee... *(krijgt verbinding)* Ja... Oosterhof? Tolman hier. Zeg,
kun jij in de loop van de dag even langs komen? 'k Heb een stier
die het niet goed doet... Wat? Dat weet ik niet. Nee, hij vreet niet.
Nee, geen koorts, ik heb 'm getemperatuur... Graag ja. Ik zie je.
(legt de telefoon neer)

EVERT: Ziek en zeer?

PIET: Ach, als dat het ergste was...

EVERT: Je hebt nooit rust met zo'n beestenboel.

PIET: Tja...

EVERT: En hoe is het verder hier? Alles kits? Waar is moeder?
PIET: (*ontwijkend*) Ach, het rommelt... Moeder is in de bijkeuken.
EVERT: Je klinkt niet bijster enthousiast.
PIET: Daar is ook om de verdommenis geen reden voor.
EVERT: (*waardierend*) Zo... Worden we eindelijk eens wakker?
PIET: Het ligt niet aan mij... Ik werk me een ongeluk... Ze maken ons kapot.
EVERT: (*bevestigend knikkend*) Daar zijn ze al jaren mee bezig. Ik heb het je als zo vaak gezegd. Maar je wilde niet luisteren.
PIET: 't Lijkt wel of alles niets meer waard is... Kool, bieten, wortelen, uien, piepers...
EVERT: Maar dat éét toch ook geen sterveling meer?!
PIET: (*grinnikend*) Zeg het maar niet te hard tegen je moeder... Vanavond krijgen we hutspot. Met doorregen lappen.
EVERT: Lekker.
PIET: Zie je wel.
EVERT: Zo bedoel ik het niet. Je moet natuurlijk wél de tijd hebben om zoiets klaar te maken. In de stad heb je die tijd niet. Daar ga je voor een snelle hap.
PIET: Een snelle klap, zal je bedoelen. Kletsboek. Het ging toch altijd?
EVERT: De tijden veranderen, vader... We gaan niet meer met de trekschuit. Of met de postkoets. 't Moet allemaal snel, sneller, snelst. Neem bijvoorbeeld mijn auto... (*Desire op*)
DESIRE: (*kust Evert vluchtig*) Hee, broertje van me... Is die mooie nieuwe auto op het erf van jou?
EVERT: (*trots*) Ja, mooi hè? De nieuwste Rover... Net uit.
PIET: Een nieuwe auto? Alweer? Je had pas een nieuwe!
EVERT: Die was alweer negen maanden oud... Je moet een beetje met je tijd meegaan....
PIET: Was die vorige auto niet goed dan?
EVERT: De kleur stond me niet aan... En ik kon voordelig inruilen. Ik hoefde maar tienduizend gulden toe te geven...
PIET: Alle donders.
EVERT: Deze heeft airbags voor en achter, cruise-control, ABS, elektrische volautomatische directe inspuiting, HiFistereoset...
PIET: En wat kost dat?
EVERT: Dat kóóp je niet, dat lease je.
PIET: En dat verdien jij met dat computergedoe?
EVERT: (*een beetje trots*) Ze véchten om me. Om ons. Om IT-ers. Ze kopen ons weg. Nieuwe laptop? Geen probleem. Gratis mobieltje? Natuurlijk. Reisje naar New York? Ook nooit weg.

PIET: Wij gaan wel een dagje naar de Efteling.

EVERT: Je doet het verkéérd, vader.

PIET: Ik begin het verdraaid ook te geloven. Maar wat doe ik dan verkeerd?

EVERT: Vader, luister nou. Wortelen. Uien. Bieten. Kool. Piepers. Dikbilstieren. Je teelt en fokt de verkeerde producten!

DESIRE: Vader heeft de mooiste dikbilstieren. Topkwaliteit!

EVERT: Wat sta je hier nou te fokken, terwijl het in Argentinië of Brazilië voor een kwart van de prijs kan?

DESIRE: Ik ga moeder even helpen met het eten. *(af)*

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto